

Allmänt om fakulteten

- **SWOT-analys**

Styrkor

Inom fakulteten finns många framgångsrika forskargrupper och flera starka forskningsmiljöer utöver dem som identifierats av universitetet. Fakultetens utbildningar är eftersökta och bedrivs av engagerade lärare. Intresset för utbildning på grund-, avancerad och forskarnivå är stort.

Svagheter

Antalet doktorander med läkar- och tandläkarutbildning är relativt lågt, vilket på sikt kan äventyra rekryteringen av lärare till dessa utbildningar. Fakultetens utbildningsprogram kräver tillgång till en sjukvårdsorganisation för den kliniska utbildningen. Det minskande befolkningsunderlaget i norra regionen och därmed minskande sjukvårdsorganisation utgör en svaghet och även ett hot för fakulteten.

Möjligheter

Ökad samverkan med övriga sjukhus i regionen för grundutbildning är nödvändigt för att få tillgång till det befolkningsunderlag som krävs för att kunna utbilda ett stort antal studenter. Utökningen av läkarutbildningen vid universitetet innebär att det blir möjligt att påbörja en mer decentraliserad form av läkarutbildning, som i större utsträckning än idag ska ske ute i regionen.

Hot

Landets alla medicinska fakulteter står inför stora rekryteringsproblem de närmaste åren på grund av stora pensionsavgångar. Rörligheten för universitetslärare inom landet har minskat kraftigt sedan möjligheten att befordra framför allt universitetslektorer till professorer infördes. Svårigheterna för fakulteten att i framtiden kunna rekrytera kompetenta lärare från andra lärosäten kan vara större för medicinska fakulteten i Umeå än för övriga medicinska fakulteter på grund av universitetets geografiska läge. Fakulteten har begränsade ekonomiska möjligheter att garantera återväxten genom att anställa yngre medarbetare på meriteringstjänster.

- **Viktigare händelser**

Två unga forskare vid Umeå universitet, Niklas Arnberg och Andrei Chabes, finns bland de tjugo i landet som enligt Stiftelsen för strategisk forskning (SSF) har

potential att bli "framtidens forskningsledare" och som därmed får vardera 8,5 miljoner kronor i anslag för de kommande fem åren.

Thomas Sandström som är professor i lungmedicin, vid institutionen för folkhälsa och klinisk medicin, har tilldelats Salus Ansvar-priset.

Starkt samarbete med teknisk-naturvetenskapliga fakulteten, nära samarbeten med de närliggande landstingen och en stark forskarmiljö i mikrobiologi är några av de positiva delar som Högskoleverket listar i sin rapport från den omfattande utvärderingen av forskarutbildningen vid medicinska fakulteten.

Årets pedagogiska pris, som delas ut av programkommittén för läkarutbildningen, tilldelades Eva Carlsson som under lång tid utvecklat undervisningen i anatomi inom läkarprogrammet och som på ett berömvärt sätt engagerat sig i den kliniska undervisningen.

Medicinska fakultetens pedagogiska pris tilldelades Jan Ahlqvist för sin utveckling av den så kallade röntgensimulatorens, en datorbaserad utrustning som ger studenter möjlighet att öva röntgenundersökningar utan att utsättas för röntgenstrålar.

Till hedersdoktorer utsågs professor John Hardy, världsledande expert på den genetiska bakgrunden till stroke och andra sjukdomar i nervsystemet och associate professor Anne Tanner, respekterad utforskare av bakterierna i munhålan.

Centrum för medicinsk teknik och fysik (CMTF) har tilldelats 28,2 miljoner kronor av EU:s strukturfondspartnerskap. CMTF är en gemensam satsning av Umeå universitet och Luleå tekniska universitet.

Umeå Biotech Incubator AB har i hård nationell konkurrens fått 6,9 miljoner kr i anslag för de kommande tre åren. Pengarna kommer från statliga Innovationsbron AB och ingår i en satsning på totalt 165 miljoner kr.

Forskare vid Umeå Centre for Microbial Research, UCMR, som forskar om mikroorganismer som orsakar infektioner tilldelades ett Linnéstöd på 90 miljoner kronor.

Årets Fernström-pris till "yngre, särskilt lovande och framgångsrika forskare" tilldelades Kui Liu, institutionen för medicinsk kemi och biofysik. Kui Liu fick under året också en sexårig forskaranställning vid Vetenskapsrådet.

Bernt Eric Uhlin tilldelades Axel Hirschs pris för "sin frontlinjeforskning på bakterier som orsakar urinvägs- och tarminfektioner".

Efter att Umeås sjuksköterskeutbildning, biomedicinska analytikerutbildning och psykoterapeututbildning vid utvärderingen år 2006 blivit ifrågasatta av Högskoleverket har nu de åtgärder som vidtagits gjort att examensrätten för utbildningarna inte längre är hotad.

Forskningens dag behandlade i år Det friska och det sjuka nervsystemet. Sex Umeåforskare berättade om sina och andras rön på området dels i Aula Nordica den 6 april 2008 dels en vecka senare i Skellefteå.

- **Utbildning på grund- och avancerad nivå**

För sjuksköterske- och röntgensjuksköterskeexamen gäller för fyraårsperioderna 2005–2008 och 2009–2012 som regeringens mål respektive planeringsförutsättning lägst 680 avlagda examina. Under år 2008 utfärdades 258 sjuksköterskeexamina. Sammanlagt under fyraårsperioden 2005 - 2008 har 866 sjuksköterske- och 24 röntgensjuksköterskeexamina utfärdats vid Umeå universitet. Detta innebär att universitetet uppfyller examinationsmålet.

Inom grundutbildningen pågår en ständig kvalitetsutveckling. PBL-metodik används inom flera av fakultetens utbildningsprogram. Arbete med att förbättra kurser utifrån gjorda kursutvärderingar pågår fortlöpande. En målsättning med att arbeta med att förbättra kursutvärderingarna är att tillse att utbildningarna behåller hög kvalitet och nöjda studenter.

Studenterna finns representerade i samtliga programråd och i grundutbildningsnämnden. I de flesta programråd finns vid varje sammanträde en stående punkt för studenternas frågor.

De olika utbildningarna har regelbundna möten med studenter. Inom dessa konstellationer diskuteras olika aktuella frågor, alltifrån problem inom utbildningarna till kursutveckling, uppföljning av problem som identifierats vid kursutvärderingar etc.

Fakulteten verkar för att uppnå en jämn könsfördelning inom grundutbildningen. Fakulteten presenteras könsneutralt i alla sammanhang, d.v.s. både manliga och kvinnliga lärare och studenter visas på bilder och i textmaterial på hemsidor, postrar, annonser etc. Vid studentinformation, mässor m.m. uppträder både kvinnliga och manliga representanter för utbildningarna. En jämn könsfördelning råder bland de s.k. studentambassadörerna.

Antal registrerade grundutbildning höstterminen 2008

Program	Tot	Kv	Män	And kv i proc
Arbetsterapeut	163	132	31	81
Biomedicinsk analyt.	97	78	19	80
Biomedicin	96	54	42	56
Logoped	50	43	7	86
Läkare	849	476	373	56
Röntgensjuksköt	45	31	14	69
Sjukgymnast	193	117	76	61
Sjuksköterska	702	567	135	81

Tandhygienist	63	59	4	94
Tandläkare	233	142	91	61
Tandtekniker	64	51	13	80

Kommentar

Fler kvinnor än män söker fakultetens utbildningar. Särskilt de medellånga vårdutbildningarna söks av många fler kvinnor än män. Kvinnlig övervikt finns på alla fakultetens utbildningsprogram.

• **Utbildning på forskarnivå**

För fyraårsperioderna 2005–2008 och 2009–2012 gäller som regeringens mål respektive planeringsförutsättning lägst 225 avlagda examina i forskarutbildningen. Licentiatexamen räknas som en halv examen. År 2008 examinerades 87,5 (84 doktorsexamina och 5 licentiatexamina) forskarstudenter. Sammanlagt under fyraårsperioden 2005 – 2008 utfärdades 322,5 examina i forskarutbildningen. Det är rimligt att anta att totalvolymen av forskarutbildning vid fakulteten behålls på nuvarande nivå men att en viss differentiering och profilering sker vid antagning, baserat på aktuella och kommande behov.

Varje forskarstuderande har en individuell studieplan som ger riktlinjer för hennes/hans forskarutbildning. Det genomförs mittseminarium när halva tiden för avhandlingsarbetet gått för att kontrollera att kvaliteten i avhandlingsarbetet håller en tillräckligt bra nivå. Under de senaste åren har forskarutbildningsnämnden stramat upp de formella kraven i forskarutbildningen.

Medicinska fakultetens forskarutbildning har under de senaste åren haft en jämn könsfördelning mellan kvinnor och män med en knapp majoritet av kvinnor. Några särskilda åtgärder har därför inte vidtagits.

Något större andel kvinnor har antagits under den senaste 10-årsperioden, men förhållandet kvinnor/män har i allmänhet legat inom intervallet 40-60%.

Antagningsår/Kön	Kvinnor (andel i %)	Män (andel i %)	Totalt
2002	48 (55 %)	40 (45 %)	88
2003	61 (55 %)	50 (45 %)	111
2004	58 (62 %)	36 (38 %)	94
2005	47 (54 %)	40 (46 %)	87
2006	62 (67 %)	30 (33 %)	92

2007	45 (46 %)	52 (54 %)	97
2008	48(46 %)	56 (54 %)	104

Antal studerande i utbildning på forskarnivå

År/Kön	Kvinnor (andel i %)	Män (andel i %)	Totalt
2002	224 (54 %)	192 (46 %)	416
2003	259 (56 %)	204 (44 %)	463
2004	282 (57 %)	217 (43 %)	499
2005	280 (57 %)	208 (43 %)	488
2006	285 (59 %)	194 (41 %)	479
2007	304 (58 %)	220 (42 %)	524
2008	310 (58 %)	226 (42 %)	536

Könsfördelningen har de senaste åren varit relativt jämn bland fakultetens forskarstuderande. Andelen kvinnor i utbildning på forskarnivå har ökat något varje år, men denna tendens verkar nu har avstannat. Att andelen kvinnor är högre kan ses som en naturlig följd av att fler kvinnor än män antas till fakultetens grundutbildningsprogram. Ingen särskild åtgärd har vidtagits för att få en jämnare könsfördelning.

- **Forskning**

Forskningen inom fakulteten befinner sig genom sin internationella profil i frontlinjen av medicinsk forskning. Vid fakulteten publicerades under året ett stort antal artiklar i internationella tidskrifter. De externa forskningsanslagen har de senaste fem åren ökat och uppgick under år 2008 till 307 miljoner kronor. För att bibehålla och helst öka forskningsanslagen från externa finansiärer uppmuntras forskare att i högre grad än idag söka externa medel.

Umeå Centre for Microbial Research (UCMR) som utsetts till värd för Sveriges EMBL-nod i molekylär infektionsmedicin, tilldelades för sin forskning om mikroorganismer som orsakar infektioner dels ett Linnéstöd år 2008 på 90 miljoner kronor för en tio-års period, dels ett anslag på 38 miljoner från Knut och Alice Wallenbergs stiftelse för projektet "Molecules for the future" som är ett samarbete mellan forskare inom UCMR och forskare vid Tromsø Universitet. Målet är att identifiera molekyler i naturprodukter från ishavet som kan förhindra mikroorganismers förmåga att orsaka infektioner.

Forskare från två av de tolv starka områdena; Infektioner och Biologisk kemi, ingår som huvudsökande i dessa UCMR ansökningar. Dessa områden har också fått i

uppdrag av rektor/universitetsstyrelse att tillsammans med Uppsala universitet ställa samman en ansökan inom området "molekylär biovetenskap" som är ett av de forskningsområden som utpekats i den senaste forsknings- och innovationspropositionen.

Forskare inom fakulteten erhöll också ett anslag om 28.5 Mkr från Knut och Alice Wallenbergs stiftelse (18.5 MKr) samt Kempestiftelserna (10 MKr) för inköp av två nya magnetkameror avsedda för funktionell avbildning (fMRI, functional Magnetic Resonance Imaging) av hur människans hjärna aktiveras då olika uppgifter utförs. Anslagen är en satsning på tre av fakultetens starka forskningsområden: Cancerforskning, Nervsystemet och Ämnesomsättningssjukdomar. Under året satsade Vetenskapsrådet 135 miljoner kronor på svensk registerforskning. Det största enskilda anslaget på 28.8 miljoner kronor gick till universitetets ansökan med namnet "Registerdata om barndomen - kunskapsbas för hållbar hälsa och välfärd". Denna ansökan koordinerades av forskare på institutionen för folkhälsa och klinisk medicin.

• Organisation

Fakulteten är organiserad i 13 institutioner (farmakologi och klinisk neurovetenskap, folkhälsa och klinisk medicin, integrativ medicinsk biologi, kirurgisk och perioperativ vetenskap, klinisk mikrobiologi, klinisk vetenskap, medicinsk biovetenskap, medicinsk kemi och biofysik, molekylärbiologi, odontologi, omvårdnad, samhällsmedicin och rehabilitering, strålningsvetenskaper) och en centrumbildning (Umeå centrum för molekylär medicin, UCMM). Institutionen för molekylärbiologi har delat huvudmannaskap mellan medicinska och teknisk-naturvetenskapliga fakulteterna. Institutionerna leds av en prefekt och centrumbildningen av en föreståndare. Fakulteten har ca 1000 anställda, ca hälften av dessa är lärare, ca 170 är doktorander med doktorandanställning eller utbildningsbidrag.

Den 14 mars valdes en ny fakultetsnämnd för tiden 1 juli 2008 till 30 juni 2011. Nytt för årets val är att förutom dekanus (ordförande) och prodekanus (vice ordförande) i nämnden, har även utsetts en vicedekanus. Prodekanus och vice dekanus huvuduppgifter är att fokusera på forskningsfrågor respektive frågor som rör utbildning på grundnivå och avancerad nivå. En annan organisationsförändring är att forskarutbildningsnämnden kopplats närmare forskningsnämnden, där vissa frågor av strategisk karaktär avseende forskarutbildning nu hanteras av forskningsnämnden. Vidare har grundutbildningsnämnden fått ett mer övergripande ansvar för utbildningarna på grund och avancerad nivå, det operativa ansvaret för respektive utbildningsprogram ligger på åtta programråd. I de flesta utbildningsprogram är flera institutioner inblandade.

• Personal

Anställda per den 1 januari 2009

Kategori	Män	Kvinnor	Totalt	Andel kvinnor i %
Professor	87	28	115	24
Universitetslektor	78	76	154	49

Forskarassistent	8	10	18	56
Universitetsadjunkt	14	96	110	87
T/A-personal	89	284	373	76

Under 2008 har nio professorer anställts, fyra kvinnor och fem män. Sex av dessa är befordrade och tre av dem är kvinnor.

14 lektorer har anställts, nio kvinnor och fem män. Fyra forskarassistenter har anställts, två kvinnor och två män.

Vid fakulteten finns 13 prefekter och en föreståndare, sex prefekter/föreståndare är kvinnor. Sex kvinnor är ställföreträdande eller biträdande prefekter.

Kommentar

Fortfarande är andelen kvinnliga professorer låg. Målet i universitetsstyrelsens verksamhetsplan att minst 40 procent av nyanställda professorer bör vara kvinnor har uppnåtts under året. Till 2011 uppnår 15 professorer 67 års ålder, två av dessa är kvinnor. Om alla dessa skulle återbesättas med kvinnor skulle andelen kvinnliga professorer öka till 36 procent och om hälften av dem är kvinnor blir den totala andelen kvinnliga professorer 30 procent. Om trenden fortsätter bör fakulteten på sikt komma upp till 40 procent kvinnliga professorer eftersom flertalet professorer som pensioneras är män. Andelen kvinnor bland lektorerna är ungefär lika stor som andelen män och för att inte andelen kvinnliga professorer ska minska är det väsentligt att kvinnliga lektorer i minst lika hög grad som män befordras till professorer. Andelen kvinnor bland adjunkter och TA-personal är hög och särskilt bland vissa kategorier av TA-personal är det önskvärt med en rekrytering som utjämnar könsskillnaderna.

Åldersfördelning per den 31 december

Kategori/ålder		20-29	30-39	40-49	50-59	60-
Professor	Män		0	8	38	43
	Kvinnor		0	5	11	12
Universitetslektor	Män	1	3	26	25	22
	Kvinnor		2	15	37	20
Forskarassistent	Män		5	2	1	
	Kvinnor		3	5	2	

Universitetsadjunkt	Män		2	5	5	3
	Kvinnor	1	5	15	43	32
T/A-personal	Män	5	27	26	16	15
	Kvinnor	10	48	69	94	63

- **Ledarskap**

I vissa av nämnderna och i flera av programråden finns personer utsedda av externa intressenter. Studenterna utser sina egna ledamöter. Varken externa ledamöter eller studentrepresentanter är medtagna nedan. I programrådet för logopedprogrammet är endast redovisat de ledamöter som utses av medicinska fakulteten.

	Ordförande		Antal kvinnor	Antal män	Procentuell andel kvinnor
	M	Kv			
Fakultetsnämnd	X		8	8	50
Forskningsnämnd	X		5	4	56
Forskarutbildningsnämnd	X		4	5	44
Grundutbildningsnämnd		x	5	6	45
Anställnings- och docenturnämnd	X		5	7	42
Programråd för arbetsterapeut- och sjukgymnastprogrammen		x	9	3	75
Programråd för biomedicinprogrammet		x	4	7	36
Programråd för biomedicinska analytikerprogrammet		x	4	2	67
Programrådet för internat. masterprogrammet i Public Health	X		4	2	67
Programråd för logopedprogrammet		x	2		100

Programråd för läkarprogrammet	X		4	6	40
Programråd för odontologisk utbildning		x	3	5	38
Programråd för sjuksköterskeutbildning	X		12	2	86
Jämställdhetsråd	X		2	2	50
Kommitté för etikfrågor		X	3	3	50
Kommitté för informationsfrågor	X		3	2	60

Kommentar

Fakultetsnämndens strävan att utse minst 40 procent av ledamöterna av vardera kön har uppnåtts i de flesta fall. I några av programråden är de kvinnliga ledamöterna i övervikt. Detta speglar att vissa utbildningar är klart kvinnodominerade både sett till lärarna inom utbildningarna som till studenterna. Fakulteten kommer, när någon ledamot slutar och en ny utses att sträva efter jämnare könsfördelning.

• **Jämställdhet**

Medicinska fakultetens jämställdhetsråd har till syfte att arbeta med frågor kring jämställdhet utifrån universitetets jämställdhetspolicy.

Ett långsiktigt mål för fakulteten är att öka antalet kvinnliga docenter och professorer. Fakultetsnämnden ger årligen två kvinnliga lärare stöd om vardera 400 tkr i två år i syfte att öka möjligheterna till vetenskaplig meritering så att de uppnår professorskompetens. Fakulteten har också i samverkan med Västerbottens läns landsting verkat för att tre motsvarande stöd tilldelas kliniskt verksamma kvinnliga forskare inom ramen för forsknings-ALF. Under år 2008 tilldelades fakultetens stöd Karin Nylander och Sun Nyunt Wai.

Jämställdhetsrådet har gjort en uppföljning av hur stödet använts sedan det först inrättades. Fyra personer har hittills tilldelats stödet. Två har använt medlen till anställning av post doc medan två anställt doktorander. Samtliga har uppgett att stödet har gett dem möjlighet till att bedriva forskning genom att anställa en medarbetare. En tycker dessutom att det gett en bekräftelse på att forskningen är OK.

Prorektor Åsa Bergenheim har gett universitetets jämställdhetsråd uppdrag att lämna förslag på en handlingsplan för att öka andelen kvinnliga professorer vid Umeå universitet.

- **Arbetsmiljö**

Dekanus har det övergripande ansvaret för arbetsmiljöfrågor.

Prefekterna har ansvaret för arbetsmiljön och samordning av arbetsmiljöarbetet på institutionerna. Det praktiska och konkreta arbetsmiljöarbetet har i de flesta fall delegerats till enhetschefer eller till forskningsgruppledare.

En god arbetsmiljö är grundläggande för framgångsrik verksamhet. Varje institution inom fakulteten utformar egna arbetsmiljöplaner och utser arbetsmiljöombud som tillsammans med alla medarbetare ska verka för att arbetsmiljön är tillfredsställande inom fakultetens samtliga arbetsplatser. Vid de kliniska institutionerna är arbetsmiljöarbetet ofta integrerat med landstingets verksamhet.

Vid medicinska fakulteten har bildats en arbetsmiljögrupp. Arbetsmiljögruppen har till uppgift att utgöra ett stöd för institutioner och fakultet i arbetsmiljöarbetet. Arbetsmiljögruppen har för närvarande tre medlemmar.

Tolv av fakultetens tretton institutioner ingår i samarbetsavtalet med Västerbottens läns landsting (Alf-avtalet). Arbetet som bedrivs inom dessa institutioner är intimt förknippat med verksamheten vid Norrlands universitetssjukhus (NUS) och arbetsmiljöplaner tas där fram inom landstingsverksamheten, planerna gäller dock även den statliga sidan. Institutionerna omfattas också av NUS miljöledningssystem.

Arbetsmiljöarbetet inom fakulteten ska bedrivas enligt gällande lagar, föreskrifter och förordningar samt inom ramen för vad som anges i universitetets policies, handlingsplaner, riktlinjer och föreskrifter. Arbetet skall vara en integrerad del av fakultetens verksamhet, arbetsmiljöfrågorna skall beaktas i all planering och all verksamhet.

- **Miljöledning**

Vid fakultetens 13 institutioner finns miljörepresentanter som ansvarar för institutionernas miljöarbete. Miljörepresentanten utses av prefekten. Flertalet av institutionerna bedriver sin verksamhet i lokaler inom Norrlands universitetssjukhus (NUS). Dessa omfattas då av landstingets miljöledningsarbete enligt ett särskilt avtal mellan NUS och Umeå universitet.

- **Samverkan**

Under år 2008 har också universitet och Västerbottens läns landsting tecknat ett nytt regionalt samverkansavtal samt upprättat ett Mål och strategidokument 2009-2011 för ALF-samverkan. Ur forskningssynpunkt beskrivs bl a strategier för hur ökad samverkan ska stärka den kliniska forskningen. En viktig nyhet i samverkansavtalet är att 35 procent av ALF-medlen ska utlysas i öppen konkurrens och att kvalitetsbaserad fördelning av ALF-medel inom basenheterna och rutiner för återrapportering ska utarbetas och tas i bruk från år 2009.

- **Lokalsituationen**

Storinstitutionsreformen har i de flesta fall inneburit fysiskt splittrade institutioner vilket är ineffektivt och otillfredsställande. Det skulle vara önskvärt att lokalerna låg mer samlade. Fakulteten råder inte över lokalplaneringen eftersom merparten av fakultetens verksamhet bedrivs inom landstingets lokaler.